

Sisters Academy – set i et transformativt læringsperspektiv

Didaktik Materiel kultur opgave – Tid og rum

Mette Laier Henriksen eksamens nummer: 541064

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Problemformulering	4
Teori	4
Metode	5
Empiri	7
Analyse 1. Del - Definerings og placering af SA i vores samtid.	7
Definering	7
Politisk diskurs	9
Tidsramme	10
Undervisning	10
Opsamling	12
Analyse 2.del - Hovedanalyse	12
Det imassive - total oplevelse, lyd-, lysdesign og iscenesættelse	13
My essay about Sisters Academy	14
Sanser og følelser	15
Rum og konkrete greb	16
Læring	17
Opsamling	18
Intervention – Personlig udvikling, oplevelse, erkendelse	18
Black bird faces alienation	19
Rum	20
Sanser og følelser	21
Fantasi	21
Konkrete greb og læring	22
Opsamling	22
Interaktion – udveksling, dialog, socialt samspil mellem lærer og elever	22
Exploring emotional moments	23
Sanser	24
Følelser	25
Rum	25
Konkrete greb og læring	26
Opsamling	26
Delkonklusion	27
Diskussion	27
Konklusion	29
Perspektivering	30
Litteraturliste	30

Indledning

Vi lever i en tid hvor begreberne innovation og kreativitet har indtaget en status som vigtige parametre for vores vestlige økonomi. Derfor er der politisk et ønske om at fremme disse kompetencer gennem folkeskolens Fælles mål hvor Innovation og entreprenørskab er indskrevet som et tværgående tema i alle fag. Samtidig er det emner der er svære at måle resultater på i undervisningen, og derfor svært for lærerne at give plads til dem, da de har målbare krav de skal opnå. Derfor bør der være større fokus på hvordan og hvad der kan fremme disse kompetencer i undervisningen.

”Sisters Academy er en skole i et parallel samfund, hvor den sanselige og poetiske måde at være på er centrum for al aktivitet og interaktion. Det definerer den primære måde at være i verden på, og er de værdier som alle sanselige institutioner er bygget på. På denne måde er Sisters Academy skolen i det vi kalder et ”sensuous society” – en potentiel ny verden der rejser sig fra den post-økonomiske og økologiske krise. De har rødder i performance kunst, forskning, pædagogik og aktivisme.” (sistersacademy.dk). Sisters Academy skaber et Takeover hvor de går ind og overtager et gymnasium i to uger og en Boarding School hvor alle kan komme ind og deltage i alt fra 24t til tre uger. Jeg vælger at tage udgangspunkt i deres Takeover, da det er ændring af skolen og dens undervisning jeg er interesseret i.

Sisters Academy er skabt af performancegruppen Sisters Hope. Sisters Hope bruger kunst performance metoden, som udgangspunkt for æstetisk intervention, og består af Gry Worre Hallberg, der er performer, kurator og ekstern lektor ved Performance design, RUC og Anna Lawaetz performer og ph.d.-studerende ved Institut for Kunst og Kulturvidenskab.

De har en vision om at vi nærmer os en æstetisk tidsalder, og sammenkoblet med at det er indskrevet i målene for folkeskolen at der skal være fokus på innovation og kreativitet (emu.dk) er jeg optaget af hvordan man kan få mere æstetisk læring ind i undervisningen. Da jeg selv har en baggrund som designer og underviser, er jeg selv optaget af de æstetiske læreprocesser og finder dem vigtige. Jeg er opmærksom på at mit eget ståsted godt kan præge min opgave, og vil søge at være så nøytral som mulig i analysen.

Inspireret af Sisters Academys sensuous learning er jeg interesseret i hvad det er der didaktisk sker når de går ind og laver et Takeover af et gymnasium i to uger, og hvordan påvirker det ekstreme fokus på sanserne og det æstetiske eleverne og lærerne?

Med denne undersøgelse ønsker jeg at komme frem til nogle kunstnerisk udviklede greb der kan bruges i undervisning og til et grundlag for udvikling af et æstetisk og innovations didaktisk forløb i mit speciale.

Problemformulering

Hvilke konkrete læringsaspekter fra Sisters Academys univers, som det fremgår af deres hjemmeside og blog, kan tages ud af deres verden og overføres til andre undervisningspraksisser?

Teori

Opgaven tager udgangspunkt i en tekstnær dokumentanalyse, inspireret af Norman Faircloughs diskursanalytiske tilgang. Fairclough har en serie fokuspunkter der udgør en form for bruttoliste over forskellige kategorier, der kan være værd at undersøge, inspireret af den har jeg valgt at opsætte min egen liste over relevante kategorier i min analyse.

Min teori i tager udgangspunkt i læringsbegrebet, da det er konkrete læringsaspekter jeg vil finde frem til. Som hovedteori har jeg brugt Knud Illeris ´Transformativ læring og identitet`.

”Transformativ læring handler overordnet set om, hvordan man tilegner sig, udvikler og ændrer forståelse og forhold til væsentlige elementer i sin tilværelse og den verden, man lever i. Identitet handler om hvem man oplever man er, og hvordan man forholder sig til og gerne vil opleves af andre. De to begreber ... drejer sig i høj grad om det samme, set ud fra forskellige indfaldsvinkler, nemlig- bredt og alment formuleret- hvordan man kan forstå og udvikle sine forudsætninger for at forholde sig til sig selv, sine tilværelse og sine omgivelser.” (Illeris s.13)

Jeg anvender den transformativ læring og identitet da teorien går ind og beskriver hvad der sker i en læringssituation som Sisters Academy (herefter SA) og sætter deres læring ind i et didaktisk perspektiv. Deres skole er så radikalt forskellig fra det vante, på både det sanselige, fysiske og det læringsmæssige plan, at deltagerne ikke kan undgå at forholde sig til den på en eller anden måde.

I første del af analysen anvender jeg Inger Sjørsløvs teori om performativitet, der definerer performative manifestationer således: ”I den form for manifestation spiller alt materiellet, tingene...udklædninger...en hovedrolle. De peger på sig selv og det de står for, og forstærker gennem materialiteten det visuelle indtryk og gør hele begivenheden spektakulær.” (Sjørsløv s.134) Ydermere perspektiverer jeg med Lotte Darsøes innovationspædagogiske teoriramme og læringsrum. *”Undervisning, der sigter på transformation, vil fokusere på superkomplekse eller*

eksistensielle spørgsmål, som de studerende kan reflektere og undres over, men som umiddelbart ikke kan gives svar på.” (Darsø s.84)

I hoved analysen definerer jeg de immassive, interventionistiske og interaktive performance greb SA bruger, ud fra Catherine Boukos definitioner. Bouko forsker i performing arts:

”Art, for the researcher, be it classical or modern, is interactive by definition, as it depends upon the receiver’s collaboration: mental collaboration in that it requires filling in for omissions or missing details; physical collaboration in that the spectator moves around in order to observe a particular painting or sculpture etc.” (Bouko s.255)

Herudover analyserer jeg med Bennyé D. Austring og Merete Sørensen’s æstetiske symbolske formsprog for at perspektivere det der sker nærmere, og belyser kort med empirisk og æstetisk læremåde. *”Symbolsk form er kulturelt kodet. Ethvert samfund har sin egen kultur.... Denne kultur ytrer sig f.eks. gennem sprog, samværsforhold, etik og æstetik. Dette indebærer at hvert samfund i princippet har sine egne symbolske udtryksformer at kommunikere gennem, en æstetisk symbolsk form.” (Austring og Sørensen s.51)*

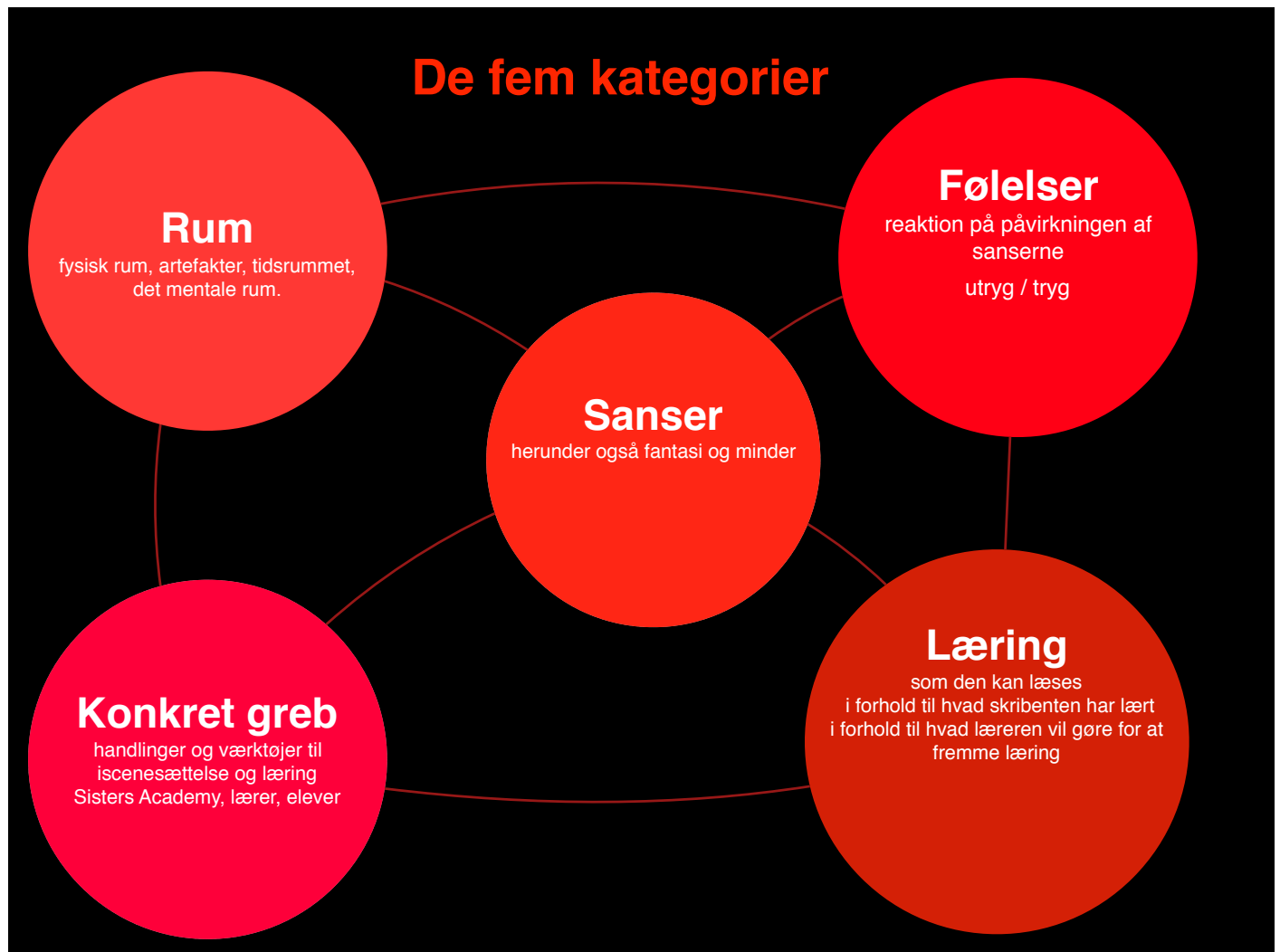
I et samfund som ”sensous society” er det æstetisk symbolske formsprog meget vigtigt, det er det der sætter rammerne for stemningen og atmosfæren på skolen.

Metode

Analysen er delt op i to dele, i første del definerer jeg hvad Sisters Academy (herefter SA) står for med Sjørsløvs teori om performativitet, samt med Hans-Jörg Hohr og Kristian Pedersen’s definition af kunsten i et æstetisk perspektiv, der mener at kunstens hovedfunktion er at skabe ny betydning. Derefter placerer jeg dem i vores samtid med uddrag fra Kreativitetsdimensionen i Fælles mål og perspektiverer på ’the Takeover’ s tidsramme og undervisning, yderligere med Sjørsløv, samt Darsø.

I anden del definerer jeg de immassive, interventionistiske og interaktive performance greb som SA bruger til fysisk ændring af skolen med Bouko. Til at analysere de tre begreber har jeg valgt tre indlæg fra bloggen på hjemmesiden, et til hvert begreb, skrevet af en elev og to lærere. Det er uredigerede tekster skrevet inde, eller på vej ind i SAs univers, der *”både vil tjene det formål at være empiri-indsamlingsmetoder, men også ventiler for refleksion hos de studerende.” (s.101 Hallberg, Lawaetz og Krøgholt)* Alle blogindlæg og citater har beholdt deres egen font, for læsbarhedens skyld.

Med inspiration i Faircloughs begrebsliste har jeg lavet min egen liste, der består af fem kategorier: Rum, Sanser, Følelser, Konkrete greb og Læring. De er uddybet under hovedanalysen. Til at kode ord og begreber ind i kategorierne bruger jeg min egen kortlægningsmodel, som er inddelt i forskellige underkategorier, alt efter hvordan de fremgik af teksten.

Jeg analyserer på hvordan de fem kategorier fremgår i teksterne for at komme nærmere SAs univers og perspektiverer på hvad de gør ved ved rum, lærere, elever og læring, hovedsageligt med Knud Illeris principper fra "Transformativ læring og identitet" (2015), som Illeris skriver:

"Begrebet transformativ læring omfatter al læring, der indebærer ændringer i den lærendes identitet." (Illeris s.67). Herudover perspektiverer jeg med uddrag fra Darsøes

Innovationspædagogik, og yderligere med Austring og Sørensens æstetiske formsprog, samt Sjørlev om fantasi og Donald Winnicot og det sande jeg.

Efter hvert afsnit er der en sammenfatning af det analyserede, og efterfølgende en delkonklusion på hele analysen. I diskussionsafsnittet fremhæver jeg forskellige modsætningsforhold der er ved Take over projektet, som det fremgår af bloggen på hjemmesiden.

For at perspektivere første del af analysen og i diskussionen trækker jeg løbende citater fra blogindlæg ind.

Til sidst en konklusion på hele opgaven og resultat, og herunder en kort perspektivering på hvad det kan bruges til fremadrettet.

Empiri

Min empiri baserer sig først og fremmest på SAs omfattende blog hvor lærere og elever har skrevet og indtalt (video) deres egne oplevelser.

De udvalgte tekster er taget fra bloggen på hjemmesiden, uredigerede tekster skrevet af lærere og elever på skolen under takeover forløbet, og er alle fra Flow linjen på Odense VUC/HF 2014, da det er dem jeg fandt beskrev oplevelsen bedst. De fanger stemninger ved SA jeg finder spændende og de er meget uddybende i deres ordvalg. De repræsenterer den kognitive beskrivelse af den sanselige oplevelse, refleksioner der har været igennem et diskursivt filter.

Min anden empiri er et semistruktureret interview med Gry Worre Halberg, der er leder af SA, som jeg har brugt til at bekræfte empiri fra hjemmesiden. Herudover har jeg anvendt det omfattende research materiale tilgængeligt på deres hjemmeside af udenforstående researchere, men også af Hallberg og Lawaetz selv, videoer og diverse artikler, til kilder og inspiration.

Jeg har også været på besøg til åbent hus på SAs Takeover af Nova Academy, i Simrishamn, hvor vi så undervisning udført, deres iscenesættelse af skolen, og talte med performere, og har herfra brugt egne og medstuderendes skrevne observationer og fotos som inspiration.

Analyse 1. Del - Definerings og placering af SA i vores samtid.

I dette afsnit definerer jeg først kunstens betydning i SA med Høhr og Pedersen, samt analyserer på det performative aspekt med Inger Sjørlev, derefter placerer jeg dem i vores samtid gennem at komme ind på de politiske betingelser for æstetisk læring med faglige fælles mål, og på deres tidsramme og undervisning med Sjørlev og Darsø. Til sidst laver jeg en opsamling.

Definering

SA Takeover er et kunstnerisk eksperiment med udgangspunkt i performancekunsten, de kalder det et storskala performativt laboratorie. De skaber en totaliscenesættelse af et gymnasium, sammen med en gruppe performere der fungerer som 'the new staff' og lærerne på skolen er 'the old staff',

og alle agerer som deres 'poetic self'. Hallberg selv er 'the headmistress' på skolen, hvor der kun må tales engelsk og eleverne skal have hvide t-shirts og sorte bukser på.

Ideen til at lave et eksperiment som the Takeover startede på Flow linjen på VUC Fyn efter en todages workshop, hvor søstre og lærere kunne se effekten det havde på eleverne.

"vi vil undersøge, hvordan et uddannelsessystem udsat for en gennemgribende kunstnerisk optik vil udvikle sig. Præmissen er radikal: ...vi forestiller os at samfundet efter krisen styres af og efter den æstetiske dimension, præcis ligesom den økonomiske dimension har været 'samfundets ror' siden industrialiseringen. SA er et kunstnerisk udviklingseksperiment, der undersøger, hvordan et uddannelsessystem i sådan et samfund kunne se ud." (Hallberg, Lawaetz og Krøgholt s.95)

SA betegner sit projekt som liggende i feltet mellem kunst, forskning, pædagogik og aktivisme.

"Kunsten beskæftiger sig med sansestrukturer, som endnu ikke er opdaget. Kunsten arbejder altså på grænsen til det ubevidste og på grænsen af den kollektive kundskab, som den udvider..."

Grænser bliver flyttet og "grænseflytningen går i to retninger, den ene udvidelse skaber ny indsigt i faktiske sammenhænge, nye måder at leve på. Den anden udvidelse skaber ny indsigt i udviklingsmuligheder ud fra givne betingelser. I sidste tilfælde drejer det sig om en udforskning af en bedre virkelighed eller af farerne, som en given situation rummer. Det udgør kunstens utopiske- og nogen vil sige anarkistiske funktion. For den betyder nødvendigvis en trussel mod eksisterende magtforhold og mod etableret psykisk ligevægt. Derfor plejer kunst at skræmme og provokere." (Hohr og Pedersen s.38)

SA vil netop gerne flytte grænser, de kommer med et bud på hvordan man kan ændre et skolesystem, samtidig som de ikke påstår at det er en utopi de kommer med. Det er ikke et perfekt samfund, den eneste løsning, men det er et indspark til diskussionen om det eksisterende skolesystem.

"Det performative er det, der på en eller anden måde skiller sig ud fra det almindelige og ved sin fremtræden peger tilbage på sig selv for dermed at opfordre til en refleksion over bestemte forhold i verden." (Sjørslev s.134)

Som en elev så fint beskriver det på bloggen:

"I like being in our world more than I like being in the SA, not that I don't like being in there, but using my senses in that sensitive universe

made my eyes seeing the little beautiful things in the world.” (blog, 21. Marts 2014)

Det at være en del af et alternativt samfund i en periode, kan åbne ens øjne for det der findes i ens egen verden.

Politisk diskurs

Selv om SA startede som et kunsteksperiment, og stadig er det, er de bevidste om at det kan læses ind i en samtidig diskurs som Hallberg udtaler:

”Jeg kan godt se nu at der er en tendens til at sanseligheden bliver talt frem i mange sammenhænge og det tror jeg den gør fordi den har været underprioriteret i lang tid... At vi lever i en tid i et samfund der er baseret på nogle præmisser hvor man prioriterer den rationelle og kognitive erkendelse højere end den sanselige og kropslige og i industrialiseringen hvor man får denne opprioritering af økonomisk produktion.... For os er det her projekt en reaktion på det, et projekt der er skabt ud fra nogen præmisser som ikke prioriterer det sanselige og kropslige.” (interview Hallberg)

Med indskrivningen i 2014 af Innovation og Entreprenørskab som et tværgående tema i de forenklede Fælles mål for folkeskolen, er det blevet tydeligt at vigtigheden af at få andre aspekter ind i skolerne også er gået op for politikerne.

”Målet er at motivere eleverne til at indgå i samfundet som aktive medborgere, iværksættere og innovative medarbejdere. Samtidig skal eleverne gives forudsætninger for at håndtere de udfordringer og udnytte de muligheder, der er forbundet med at være individ i en foranderlig og kompleks verden.” (emu.dk)

I Fælles mål står der i afsnittet om kreativitetsdimensionen:

”Igennem de seneste år er der sket en forandring af den forskningsmæssige og pædagogiske forståelse af kreativitetsbegrebet. Hvor kreativitet tidligere fremstod som en modsætning til faglighed, tyder den seneste forskning på det modsatte; nemlig at kreativitet og faglighed er hinandens forudsætninger. Det betyder, at evnen til at være kreativ forudsætter faglig og almen viden, og omvendt at anvendelse af faglig viden til problemløsning og opnåelse af dybere forståelser forudsætter kreativitet. Kreativitet er ikke en naturgiven eller personlig egenskab, men kreativitet kan udvikles og trænes, bl.a. gennem læringsaktiviteter.” (emu.dk)

Det vil sige at der er kommet en politisk bevidsthed om at det kreative er vigtigt, og at det er noget der kan læres og udvikles, og således en dimension der aktivt skal indgå i undervisningen. Kunstens hovedfunktion er at skabe ny betydning, som Høhr og Pedersen formulerer det, og er derved en

vigtig del af de innovative krav. (Hohr og Pedersen) På den måde kan der findes en begrundelse for et eksperimentelt projekt som SA i det politiske skolesystem.

"Det er vores mission som kunstpædagoger at påvirke begge veje: både at gøre kunst mere entreprenant og pædagogisk, og at gøre den pædagogiske verden mere kunstnerisk." (Hallberg, Lawaetz og Krøgholt s. 103)

Tidsramme

"Det performative spænder vidt og forstås som rammesatte begivenheder, det vil sige sociale aktiviteter, der har en bestemt karakter og en særlig tone ved at være skilt ud fra dagliglivets mere ureflekterede flow på den måde, at der er sat en ramme omkring. Det performative får sin særlige karakter...ved at have et struktureret tidsligt forløb." (Sjørølev s.133)

Et 'Takeover' varer i to uger, fordi SA er kommet frem til at en uge ikke er nok til at give stort nok indtryk, til at sætte et varig aftryk i deltagerne. Derfor er det vigtigt at det er et 14-dages forløb, så man kan nå at komme helt ind i deres univers. Samtidig er det også vigtigt at der er en konkret tidsramme omkring, det er en midlertidig intervention, et kunstgreb. Der er noget smukt ved det midlertidige, siger Hallberg, og det er målet at de to uger skal give basis for en forankring af det oplevede efterfølgende. (interview Hallberg)

Det fremgår af flere blogindlæg at deltagerne sætter pris på at være med i projektet, samtidig som de også er glade for at det er en midlertidig intervention. Og det tyder på at to uger også er så langt som de fleste kan kapere at være omsluttet af et så radikalt anderledes univers. Som en beskriver det: *So at the end of the day, it was a wonderful universe to experience, but I am also glad it was only for a limited period of time.* (blog, 19.marts, 2014)

Undervisning

Under et 'Takeover' følger gymnasiet den almindelige undervisning i de to uger projektet varer, eleverne skal have prøver og testes ligesom de plejer. Der er delte meninger blandt eleverne om hvor meget og hvad de har lært:

The educational part of this project, didn't really work out, or at least that's what I think. I didn't learn anything better by tasting something or by dancing. In my world, a poem doesn't have a taste as such. Of course you can taste the words, but it doesn't have a literal

taste. From a educational perspective, I feel like I've wasted two weeks but from a personal perspective I have gained a lot. (blog,19.marts 2014)

Der er ikke nok materiale endnu til at kunne dokumentere om der sker en varig ændring i deltagerne.

" Hver lærer har til opgave at innovere deres undervisning ud fra projektets præmis om stimulering af sanselig erkendelse og den performative præmis, at den æstetiske dimension er den højeste værdi i det samfund, skolen nu er placeret i... Mere konkret arbejder hver lærer på tre niveauer i den sanselige udvikling og innovation af deres fag...:

- *Tematisk: Den enkelte lærers valg af tema for undervisningen disse to uger*
- *Metodisk: Den enkelte lærers æstetiske metodeudvikling af deres undervisning i disse 2 uger.*
- *Lærerrollen: Den enkelte lærers udvikling af et poetisk selv eller et poetisk lærer-selv, som de befinder sig i under manifestationen.*

Det er op til den enkelte lærer, om de vil arbejde med et eller flere af disse niveauer. Man kunne argumentere for, at den rigeste udforskning finder sted, når flere niveauer inddrages, men oprigtig motivation er det vigtigste i dette projekt. " (Hallberg s.52)

Fra Keynote: SA. Intervenerende performancepraksis og sanselig uddannelse

SA starter med en workshop for lærerne, der skaber grundlaget for at de kan finde deres poetiske selv, de giver lærerne nogle værktøjer og ellers frie tøjler.

Nogle lærere kunne godt tænke sig mere styring, men Hallberg udtaler i interviewet at det er vigtigt at lærerne selv finder frem til deres egen undervisning, de vil ikke udstikke præmisserne for deres undervisning og diktere hvad lærerne skal gøre. Det er vigtigt at udviklingen af undervisningen kommer fra dem selv, så det bliver deres egen, og en del af dem. Og det er netop det der er kernen i deres projekt. (interview Hallberg)

Dette kan også defineres som en del af opdagelseslæring som Darsø beskriver det ud fra Van de Vens definition:

"Opdagelseslæring beskriver hvordan deltagerne i starten er nød til at handle på et meget spinkelt grundlag, men at dette samtidig er med til at skabe et bedre fundament for at komme videre, fordi de opdager vigtige aspekter undervejs... hvor den eneste vej frem er at begive sig ud i det ukendte. På den måde opbygges viden gradvis, og efterhånden begynder muligheder at tone frem. (Darsø s.87)

Opsamling

SA er et visionært projekt med store ambitioner der passer godt ind i diskursen om at opprioritere det kreative og innovative i uddannelsen/skolerne.

I kulturforskningen har man gjort den erkendelse, at det performative ikke bare er en form og udtryk for noget, der allerede findes, men er med til at skabe det. Det performative kan få ting til at ske, ... fordi der skabes et mulighedsrum. Ved at pege nye steder hen er det med til at åbne op for, at noget nyt kan blive til. (Sjørsløv s135)

SA kommer med et midlertidigt kunst univers, der varer fysisk i to uger, de har den bagtanke at de er med til at så små frø der sætter sig fast og vokser sig større over tid. De vil gerne være med til en debat om prioriteringerne i samfundet, og er meget åbne omkring deres metoder og arbejde, det hele er meget veldokumenteret på deres hjemmeside. Formålet er at det skal være tilgængeligt for alle, og at deres forskning spreder sig ud som ringe i vandet.

SA er et meget frit univers, både for undervisere og deltager, de sætter nogle rammer op og stiller spørgsmål, men svarene skal deltagerne selv finde frem til, hvilket nogle tager til sig, og andre finder svært at forholde sig til.

Analyse 2.del - Hovedanalyse

I de følgende tre afsnit definerer jeg henholdsvis immersionen, interventionen og interaktionen med Bouko, og har i hvert afsnit kategoriseret de udvalgte tekster efter følgende begreber:

- Rum – fysisk rum, artefakter, tidsrummet, det mentale rum.
- Sanser – herunder også fantasi og minder.
- Følelser – reaktion på påvirkningen af sanserne - utryg/ tryk.
- Konkrete greb – handlinger og værktøjer til iscenesættelse og læring – SA, lærer, elever.
- Læring – som den kan læses i forhold til hvad skribenten har lært, og i forhold til hvad læreren gør/vil gøre for at fremme læring.

Flere af de udvalgte ord og sætninger går igen i de forskellige kategorier, det er ikke muligt at opdele dem skarpt, da de alle er en del af en større sammenhæng. Det er særlig de konkrete greb og læring der krydser ind over hinanden, samt sanser og følelser. Alle kategorierne rummer et aspekt af læring, i og med at der i selve det at opleve noget ligger et læringspotentiale.

Disse kategorier perspektiveres i det løbende med Illeris, Austring og Sørensen, Darsø, og Sjørsløv. I interventionsafsnittet kommer jeg også ind på Donald Winnicots potentielle rum.

Til sidst i hvert afsnit laver jeg en opsamling. Efter hele analysen kommer en delkonklusion.

Det immersive - total oplevelse, lyd-, lysdesign og iscenesættelse.

“You set up a universe, and within this universe a new set of rules that we must all play by apply. The body immerses in this universe and eventual the tacit knowledge will manifest in the flesh and the ‘players’ or the participants of the universe might eventual act in this new way naturally. Instinctual. (Hallberg, 2016)

Skolen der skal huse SA, bliver transformeret til en skole i et sanseligt parallel samfund over en uge. Det er SA der står for indretningen, og med brug af det immersive performance greb bygger de et parallel univers op, så skolen bliver transformeret til et andet verdslig sanselig rum, gennem brug af lyd- og lysdesign og scenografi.

Mit første indtryk fra besøg på SAs Takeover i Sverige, var at man ville opnå den samme effekt ved at tage ud at rejse alene, og det er lige det Hallberg påpeger:

”Det kan lidt sammenlignes med at rejse til et andet land, hvor man virkelig åbner sine sanser og tilstedeværelse, og derfor tror jeg også, ens læringspotentiale på en anden måde - fordi det hele er så radikalt anderledes. Man vender ligesom alting lidt på hovedet, eller skaber mulighed for at vende alt på hovedet og gøre tingene på en fuldstændig anderledes måde.” (Interview Hallberg)

Den verden vi lever i til hverdag, er ikke en vi tænker nærmere over, den er accepteret og naturlig for os. Men det er netop denne umiddelbare eksisterende verden der er grundlæggende for os, og først når den bliver sat op imod en anden verden lægger vi rigtig mærke til den.

“Immersive theater places the participant at the heart of the work. At particular moments, the immersant may be absorbed to the point of substituting the environment for everyday reality; the medium appears transparent and the created world seems to be offered without any intermediary. At other times, he becomes aware of the artificial nature of the world into which he is plunged and adopts a position external to work. It is precisely this game of coming and going which constructs and deconstructs physical and mental immersion and which constitutes the specificity of immersive theater.” (Bouko s.260)

Eleven herunder beskriver oplevelsen meget poetisk:

My essay about Sisters Academy

When you are isolated in a universe, totally opposite to your everyday life, with all your schoolmates, all your teachers, all in same level, prepared to get inspired, challenged, something happens, something moves. If it is not your learning, it is your ability to learn.

If not your excitement about SA's universe, then your excitement towards your daily school's universe. But definitely you will move.

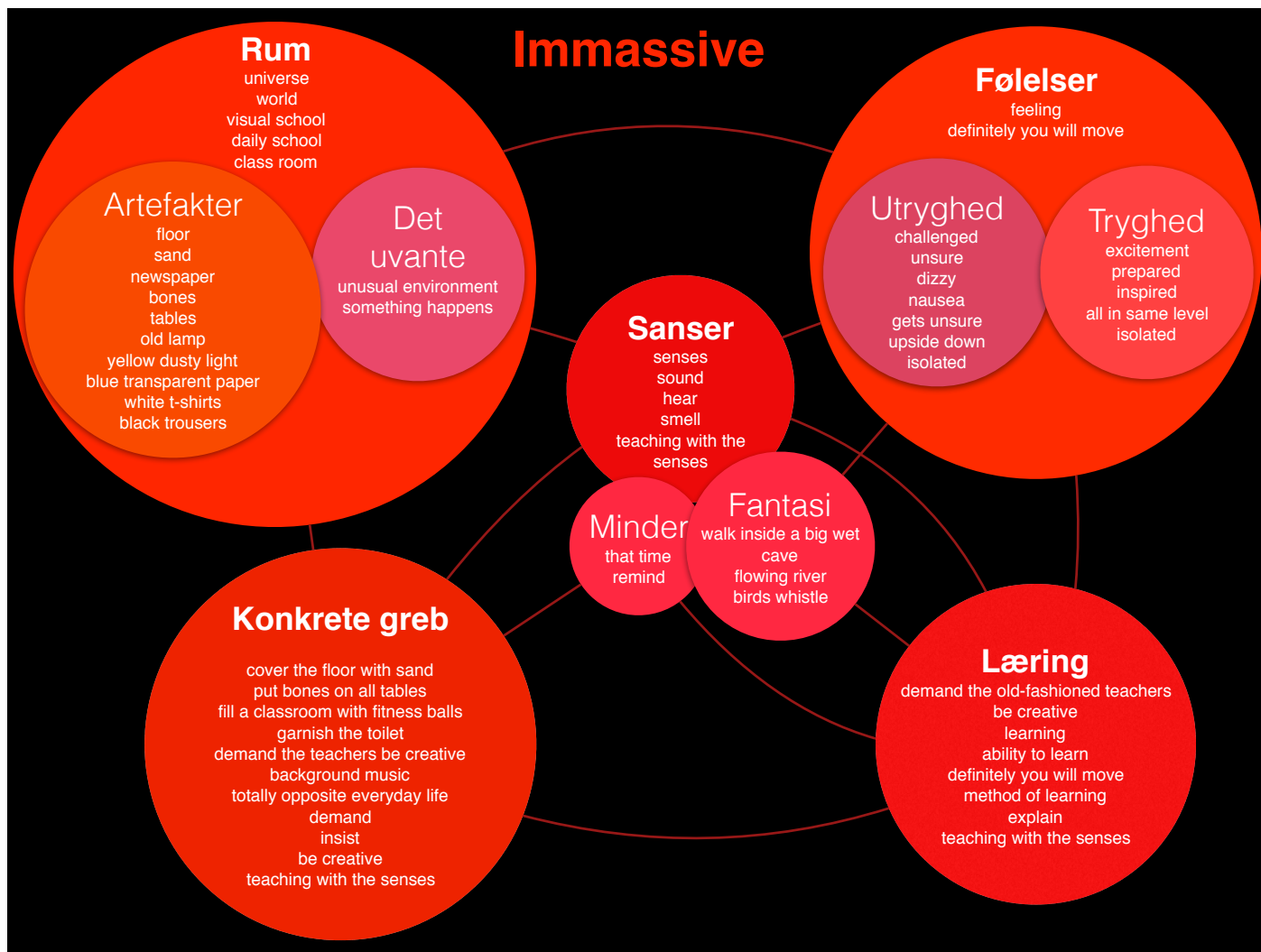
It is difficult to explain a world like that, to put on words to this unusual environment.

Because how do you explain a sound? A sound you hear every morning in your classroom, or when you go to piss and some birds start to whistle next to you with a flowing river in the background, or the dark, mystical music that give you a feeling like you walk inside a big, wet cave.

Because how do you explain a smell? A smell that makes you a bit dizzy, the smell of cherry wine, that gives you nausea and reminds you of your early teenage years; that time when you passed out for the first time, just because you couldn't afford anything else that could get you so drunk, like the horrid liquid of cherry wine.

Because a smell is a smell, a sound is a sound, a character is a character, and a method of learning is a method of learning. But take a school, cover the floor with sand and the windows with old newspapers, put bones on all the tables next to an old lamp with a yellow dusty light, fill a classroom up with fitness balls, garnish the toilet with blue transparent paper, insist white shirts and black pants on every student, demand that the old-fashioned teachers have to be creative in some sort of way, that maybe the teacher himself gets unsure of his teaching method, because all the students laying on the floor, is upside down or just because the room is totally dark. And then you have it. Then you have a visual school teaching with the senses.

Then you have Sisters Academy.(blog, March 19, 2014)

Sanser og følelser

På illustrationen herover er de konkrete immassive greb i venstre side - det er gennem rummet, med de artefakter og konkrete greb SA har brugt og reglerne de har sat op i det nye univers at de formår at påvirke sanserne.

"Symbolsk form er intenderet - nogle vil meddele noget med det. Det er således ikke tilfældigt, hvilke symbolske former vi vælger, og hvilken sammenhæng vi lader dem indgå i". (Austring og Sørensen s.50)

Gennem de nye, og nogle gange usikre, omgivelser og oplevelser bliver sanserne, minderne og fantasien vækket, og herigennem bliver følelserne vakt som reaktion på den immassive påvirkning. Austring og Sørensen forklarer med deres definition af det æstetiske formsprog:

"Det æstetiske formsprog skildrer en oplevet relation mellem en person og verden og de følelser, der knytter sig hertil. Dertil kommer, at den sansede oplevelse af æstetisk symbolsk form umiddelbart kan sætte en følelsesmæssig reaktion i gang. Det vil sige, at vi, når vi eksempelvis ser en film, får en oplevelse, der påvirker vores følelser. Sansning og følelse hænger her uadskilleligt sammen. Man kan altså sige, at det æstetiske udtryk, syntetiseret (fortættet) gennem formarbejdet,

tager sit afsæt i en følelsesrelateret oplevelse af verden og således kommunikerer en faktisk oplevet og nu medieret følelse ud.” (Austring og Sørensen s.54-55)

Ved at være omsluttet af et så anderledes univers som SA er, en verden der spiller på alle tangenter, bliver ens sanser i høj grad påvirket, og får derved en reaktion både kropsligt og mentalt. Lugte der vækker minder om kvalmende kirsebærvin, lyde der fører skribenten på vandretur i en stor fugtig hule, mørke der gør læreren usikker. Samtidig en tryghed i at alle elever og alle lærere er på samme niveau, alle er i samme båd.

Den immassive påvirkning igangsætter en masse reaktioner der manifesterer sig i følelser, der kan være svære at måle og forklare, men som kan beskrives meget sanseligt.

” En vellykket æstetisk kommunikation er med andre ord én, hvori der til de symbolske udtryk knytter sig følelsesmæssig accept og (en el anden grad af) analog genkendelse hos modtageren.

Det er således et konstituerende træk ved det æstetiske symbolske formsprog, at det handler om følelser, at det gennem sanserne taler til følelserne, og at det hos modtageren vækker en følelsesmæssig respons, der opleves som sand.” (Austring og Sørensen s55)

Rum og konkrete greb

Konkret starter det immassive greb med at SA indtager et rum - en skole og nogle klasseværelser - disse rum bliver tilført en masse artefakter: gamle møbler, udstoppede dyr, planter, grene, stof, blonder, velour, duge, gulvtæpper, jord på gulvet, sand på gulvet, puslespil på gulvet, krøllet papir, avispapir på gulvet, på væggene og for vinduerne. Der er lyde og farvet lys i alle rum. Du kan sidde med bare tær i sandet under bordet til matematiktimen, eller med hånden i en skål med jord mens du skriver biologirapport på gulvet.

Kort sagt, det er meget langt fra et almindeligt klasselokale, selv om der bag ved det hele er hvide vægge og gråt linoleumsgulv, ligesom på de fleste skoler.

” tingene er allerede sanseligt og kropsligt forståeligt for os, før vi begynder at reflektere over dem og forklare dem... Tingene åbenbarer sig for os inden for den specifikke verden, vi bebor... De er ikke kun genstande for bevidstheden, de er altid indlejrede i relationer mellem mennesker og mellem mennesker og ting.” (Sjorslev s.35)

Ved hjælp af tingene skaber de et fysisk mini-univers, i de for eleverne ellers kendte rammer, og med tilføjelsen af soundscapes der kører i baggrunden og farve filtre for lyset i alle rum bliver transformationen gennemført og sanselig. Gennem de konkrete greb indrettes en hel skole, der skaber en illusion af et parallel samfund.

Eleven der har skrevet teksten ovenover har gjort sig umage med at skrive indlægget, der er gennemarbejdet og meget poetisk, og igennem stemningen i essayet bliver det tydeligt at SA har formået at lave en iscenesættelse af skolen, som eleven har ladet sig påvirke af.

"Graden af immersion for den enkelte deltager afhænger i høj grad af deltagerens vilje til at give sig hen og være en del af det nye der opstår. Hvis deltageren bibeholder en kritisk distance til den nye verden, er det ikke sikkert han formår at blive en del af den." (Bouko)

Dette immersive, denne totale iscenesættelse er det der sætter scenen og gør at deltagerne kan leve sig ind i det nye univers de møder og blive en del af det hvis de vil.

Læring

Ved at opstille nogle krav og regler er der noget der sker i de nye omgivelser.

En form for læring skulle gerne være essensen af en oplevelse af en immersiv performance som denne. Ikke nødvendigvis en konkret og målbar læring, men en læring gennem sanserne, der udvider bevidstheden og får deltagerne til at sætte spørgsmålstejn ved sig selv og sine omgivelser.

Eleven skriver at de (elever og lærere) er klare til at blive inspireret og udfordret, og til at noget sker og bevæger sig. Her hentyder eleven ligeså meget til at der sker ændringer i ens eget indre, som i omgivelserne. Hun skriver at hvis man ikke er begejstret over det alternative univers, kan man være begejstret over sin daglige skoles univers i stedet for, og man kan ikke undgå at flytte sig, om det så er i den ene eller anden retning. Her har eleven fat i noget af det centrale i den transformative læring, for netop gennem udfordringer kan man åbne op og tænke nyt, og dermed flytte sig.

"Transformativ læring starter ofte, når man støder mod sine begrænsninger, overskrider det tilvante, oplever noget uvant, splittelse eller sammenbrud, står overfor dilemmaer, kommer til at føle sig usikker og må træffe uoverskuelige beslutninger. Mange eksempler tyder på, at ujævne forløb med forhindringer, brud problemer og udfordringer i høj grad fremmer følelsesmæssig intensitet og nytænkning og dermed befordrer transformativ læring." (Illeris s.27)

Der er mange følelser der gør eleven usikker, men der er også mange der giver tryghed, og eleven er sikker på at hun bliver rykket på, at hun flytter sig og lærer noget, eller får en bedre evne til at lære. At se sin lærer blive usikker, og føle at de er i samme båd, er en oplevelse der rykker ved elev-lærer forholdet og er medvirkende til at eleven føler sig tryk i de uvante omgivelser.

"Et læringsrum er både mentalt, social og fysisk. Læringsrummet udgør fundamentet for at læring kan finde sted, vel at mærke den form for læring, der tillader dumme spørgsmål og prøven-sig-frem,

hvilket indimellem må føre til fejl, som man kan lære af. Her er de studerende kloge ved at være dumme, det vil sige at de stiller spørgsmål frem for at komme med svar. Ordet læringsrum lægger naturligt op til ordet rummelig, som er en meget præcis beskrivelse af den kvalitet et læringsrum bør have. Rummeligheden betyder, at alle deltagere inkluderes, og at forskellighed og mangfoldighed rummes og værdsættes. Interaktionen i dette rum bør således være med til at opbygge der studerendes selvværd.” (Darsø s.97-98)

Opsamling

Ved at placere eleverne midt i scenariet i SA, midt blandt alle artefakter, samt performere og lærere med nyfundne poetiske selv, og samtidig fastholde at eleverne skal tale engelsk og have hvid t-shirt og sorte bukser på, ændrer det deres hverdag så radikalt at der er nød til at komme en reaktion. De er blevet forberedt på at der vil ske noget grundlæggende anderledes, og at de skal være åbne for at prøve noget nyt.

Det immassive greb skaber rummene på SA, det skaber illusionen, stemningen og fuldender helhedsindtrykket, og giver grundlaget for at vække deltagernes sanser, følelser og derved læring.

Intervention – Personlig udvikling, oplevelse, erkendelse.

Gennem workshoppen som SA holder for lærerne på skolen bruger de performance grebet intervention for at lærerne skal udvikle et poetisk selv. Det poetiske selv er nøglen til sanseligheden for den enkelte person, og udgangspunktet for den undervisning som den enkelte lærer foretager.

“You leave your everyday persona to explore your potential poetic self while investigating how we can evoke and activate the senses to deepen the learning experience. We work interventionist as we intervene into everyday life contexts using art to argue the need for the aesthetic dimension to be an integrated part of everyday life – Not as something exclusive and autonomous. We transcend. We penetrate. With you.” (Hallberg, s41)

De har lagt meditationer ud på deres hjemmeside “searching for you poetic self” der kan guide dig til at finde ind til dit eget sanselig jeg. (sistersacademy.dk)

Det poetiske selv kan sammenstilles med psykologen Donald Winnicott teori om *det sande jeg*.

”For Winnicot er det sande jeg en følelse af at være i live og virkelig i ens egen krop og hoved, at have følelser som er spontane og ligetil. Denne følelse af at være i live og tilstede er den der gør det muligt for mennesker at være kreative og at komme tæt på hinanden. Det sande jeg udvikles fra fødslen ...og videreudvikles gennem resten af livet. Winnicot mener også vi har et falsk jeg, det er et forsvar, en slags maske af opførsel som tilpasser sig andres forventninger, hvis det falske jeg er sundt og stabilt gør det at vi kan begå os naturligt i samfundet, men hvis det får overhånd mister man sin evne til spontanitet og efterlader en følelse af at være tom og kunstig.” (Davis og Wallbridge, egen oversættelse)

Hos SA fokuserer de på den poetiske og sanselige del af selvet. Når læreren har fundet sit poetiske selv, udvikler lærerne deres egen undervisning, som de tænker den ville være på en skole i et ‘sensuous society’, et samfund baseret på sanser og æstetik.

I teksten herunder har læreren lige fundet frem til sit poetiske alias og er mentalt klar til den kommende udfordring. Teksten er skrevet inden selve ‘the Takeover’ er startet på skolen, og læreren ved endnu ikke hvor det fører ham hen:

Black bird faces alienation

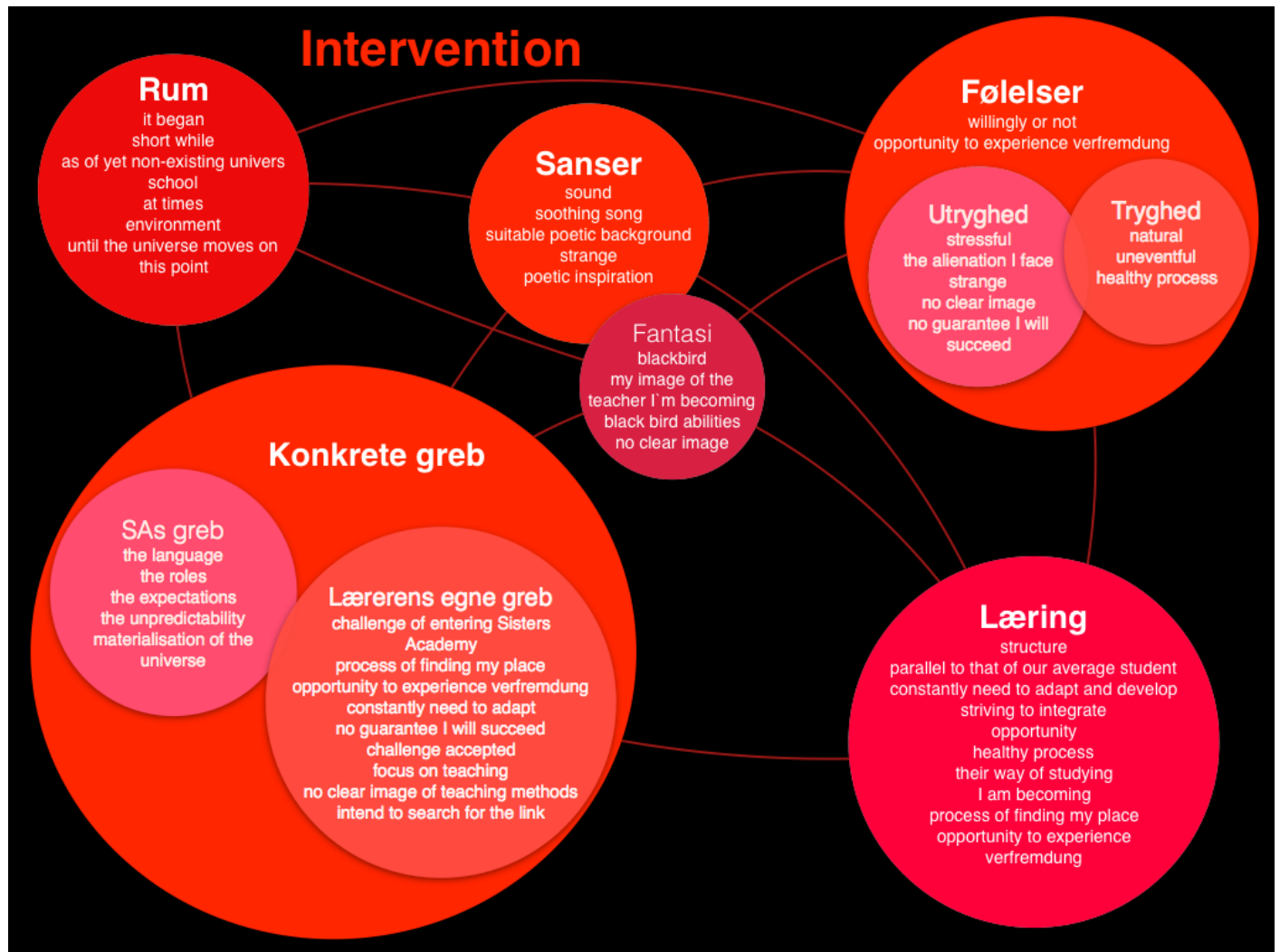
“It began with the sound of the soothing song of the Black bird and its hectic, laborious upbringing of two or more broods of bickering hatchlings per summer – That was my image of the teacher I am becoming (willingly or not), and a suitable poetic background to the challenge of entering SA for a short while.

In the process of finding my place in this strange as of yet non-existing universe, it struck me that the alienation I face is to some degree parallel to that of our average student at the school I normally teach: the language, the roles, the expectations, the unpredictability, all contribute to an at times stressful environment that we as teachers find natural and uneventful while our students constantly need to adapt and develop while striving to integrate it into their way of studying.

The materialisation of the universe gives me an opportunity to experience a type of *verfremdung*, while keeping my focus on teaching.

I believe this is a healthy process – although I have no clear image of my teaching methods at this point – and I intend to search for the link between the poetic inspiration of black bird abilities and a teacher’s toil and moil against his love of his subjects (pun intended) until the universe moves on.

At this point, I have no guarantee I will succeed – as is the case every day for many of our students – Instead, I whisper (to the Shadow(?)): Challenge accepted.” (blog, 13. Feb. 2014)

Rum

Det fysiske rum er ikke så dominerende i denne tekst, det der fylder rummet er tanker omkring det midlertidige univers læreren snart møder og hvordan han skal forholde sig til det i sin undervisning. Det har sat gang i refleksionen, og det går op for ham hvordan det egentlig må være at være elev, han føler han har fået en rolle der er parallel til den de har til hverdag. Ved at udvikle sit poetiske alias og gennem den usikkerhed han står overfor har 'the black bird' åbnet op for en forståelse for sine elever. Han har lært noget om sig selv og kan sætte sig i sine elevers sted.

"Klassisk er selvet en slags oplevelsesmæssigt og reflektivt omdrejningspunkt for den individuelle psyke, den oplevelse og forståelse, individet har af sig selv, nært beslægtet med egoet hos Freud. Men det kan også forstås som en interaktionsinstans, dvs. som det element i individet, der spiller sammen med andre individer, således som det er defineret i den såkaldte symbolske interaktionisme. Selvet er et begreb der i sidste ende peger ind mod en slags kerne i individet, som det ser eller udtrykker sig selv, også når det indgår i samspil med andre." (Illeris s.63)

Nu hvor læreren står foran det ukendte og selv er en novice kan han se hvordan eleverne hele tiden skal forholde og tilpasse sig til sprog, roller, forventninger og uforudsigelighed der, som 'the black bird' skriver, tilsammen skaber et til tider stressende miljø, og som lærerne selv finder meget naturligt og uden overraskelser.

Sanser og følelser

Læreren er meget åben for at prøve det nye af i en periode, han mener det er en sund proces, selv om han også er utryk ved ikke at være sikker på at hans undervisning vil lykkes, og ikke helt vide hvor han er på vej hen.

I Transformativ læring er det meningsfulde og heuristiske (undersøgende) princip beskrevet således: *"Formålet er, at der udvikles ændringer i deltagernes forståelses og adfærdsmønstre, og derfor må der tages udgangspunkt i deltagernes interesser både indholdsmæssigt og med hensyn til processens forløb. Men heri ligger der en spire til modsætningsforhold. For på den ene side tager man så udgangspunkt i det bestående. Men samtidig er formålet at nå frem til noget kvalitativt nyt, til noget, der netop er anderledes og overskridende i forhold til det bestående. Imidlertid er selve det at gennemføre processen fra det bestående til det anderledes en væsentlig del af læringen. Der gerne skal styrke deltagernes erfaring af og tillid til, at betydelige ændringer er mulige og værd at engagere sig i". (Illeris s.26)*

Man kan sige at ved at tage udgangspunkt i en bestående skole, hvor læreren underviser og ændre præmisserne så skolen fremgår indholdsmæssigt med nye rammer og nye regler, har SA skabt noget nyt, der er anderledes og overskridende i forhold til det bestående. Og denne lærer er ikke bange for at engagere sig i det nye.

Fantasi

'The black bird', som hans poetic self hedder, er et produkt af den workshop han har været igennem og et billede på den fantasi og de minder sanserne har vækket i ham. Han ved endnu ikke hvor det fører ham hen, men han har den beroligende sang fra en arbejdsom solsort i baghovedet.

"Fantasien kan så meget, og de forskellige materialiseringer skal ikke ses som færdigskabte utopier om en bestemt slags anden verden. De skal snarere ses som udforskende forsøg, der går ud på at vise, at noget andet er muligt, og at det bestående... hverken er det mest ønskelige eller det eneste mulige." (Sjørlev s.140)

Konkrete greb og læring

I disse to kategorier går flere af de samme begreber igen, fordi teksten beskriver hvad læreren selv vil gøre for at finde rundt i det nye univers, og de konkrete greb der står i teksten er valg 'the black bird' har taget om hvordan han mentalt vil gribe projektet an, og disse greb passer derfor også ind i læring, da både han og hans elever kan lære noget af dem. Læreren er i en process hvor han er ved at finde sin egen vej, og han ser en mulighed i at være fremmedgjort fra sin egen skole, og ved at være åben overfor det nye.

Et kerneelement i den transformative læring er den individuelle erfaring:

"erfaringen den enkelte deltager tager med sig ind i forløbet og oplever igennem forløbet, og som er udgangspunkt for den diskurs og diskussion, der kan føre til kritisk undersøgelse af de normative antagelser, der ligger bag den lærendes værdier og forventninger. Derfor skal underviseren og de fælles aktiviteter igangsætte og støtte erfaringsdannelse og refleksion, der kan give deltagerne nye ideer og ny forståelse af dem selv og deres omverden. Taylors forskning peger i retning af, at et værdiladet indhold og intense erfaringsgivende aktiviteter kan føre til kritisk refleksion og dermed fremme den transformative læring." (Illeris s.23)

Som SA ser det er det gennem de enkelte menneskers individuelle forandringer, at institutionen kan transformeres, i stedet for gennem et stort opgør der fører til voldsomme kampe. De har en vision om en ændring til noget andet der opprioriterer det æstetiske, og tror på at der gennem en langsom og eftertænksom proces vil ske en forandring. (s98)

Opsamling

Læreren der har skrevet dette blogindlæg er positivt indstillet til SA, og er klar til en udfordring. Han har allerede lært meget om sig selv, særlig i forholdet til sine elever, og er kun lige startet på sin læreproces i det nye univers.

Man kan se fra senere indlæg på bloggen at 'the black bird' efter the takeover har været med som visiting teacher på SAs boarding school i Malmø i 2015. Så han har været positiv, om end afventende i begyndelsen, men har altså fået så meget ud af at være en del af universet at han blev nød til at rejse efter det senere.

Interaktion – udveksling, dialog, socialt samspil mellem lærer og elever.

Bouko skriver at interaktivitet kun opstår når noget er:

- *Responsivt*
- *Ikke er fuldstændigt kontrollerende*
- *Ikke bliver fuldstændigt kontrolleret*
- *Ikke responderer fuldstændig tilfældigt.* (Bouko s.258)

Hun skriver også at når deltageren, gennem det immassive, sanseligt og fysisk bliver kastet ind i en imaginær verden hvor hun hører til, kan der opstå interaktion. (ibid)

Læreren her beskriver en øvelse hun har lavet med sine elever:

Exploring emotional moments

What are the boundaries for exploring emotional effects in the class room? Students had been given a simple task for homework:

1. Have someone whisper in your ear – a poem, song lyric, any other text committed to heart.
2. Note down the sensation – not your feelings, musings, or a new poem – stay in the sensuous experience of the whispering.

In class, they were asked to share their observations by reading out loud from their notes or recounting the sensation from memory. Two members of the staff were present, The I and The S, and that may have helped the following situation unfolding.

Much to my surprise, I was deeply touched by the students descriptions. The memories the experience had invoked, the subtle descriptions, and the earnestness in which it was shared completely took me aback.

I felt that is was important, in that particular moment, to share my emotion with them – not being completely overwhelmed, I simply stated that I was very happy that we had done this exercise, and that it had moved me deeply to hear of their experiences and feel their earnestness.

Afterwards, I let the class fall silent. It sprung from the moment – I believed everybody had to give this experience (of sharing, and of moving someone unexpectedly) some thought, and I demanded the time for that, simply by staying immobile in front of the class, looking about the room. Calmness ensued, time and space opened.

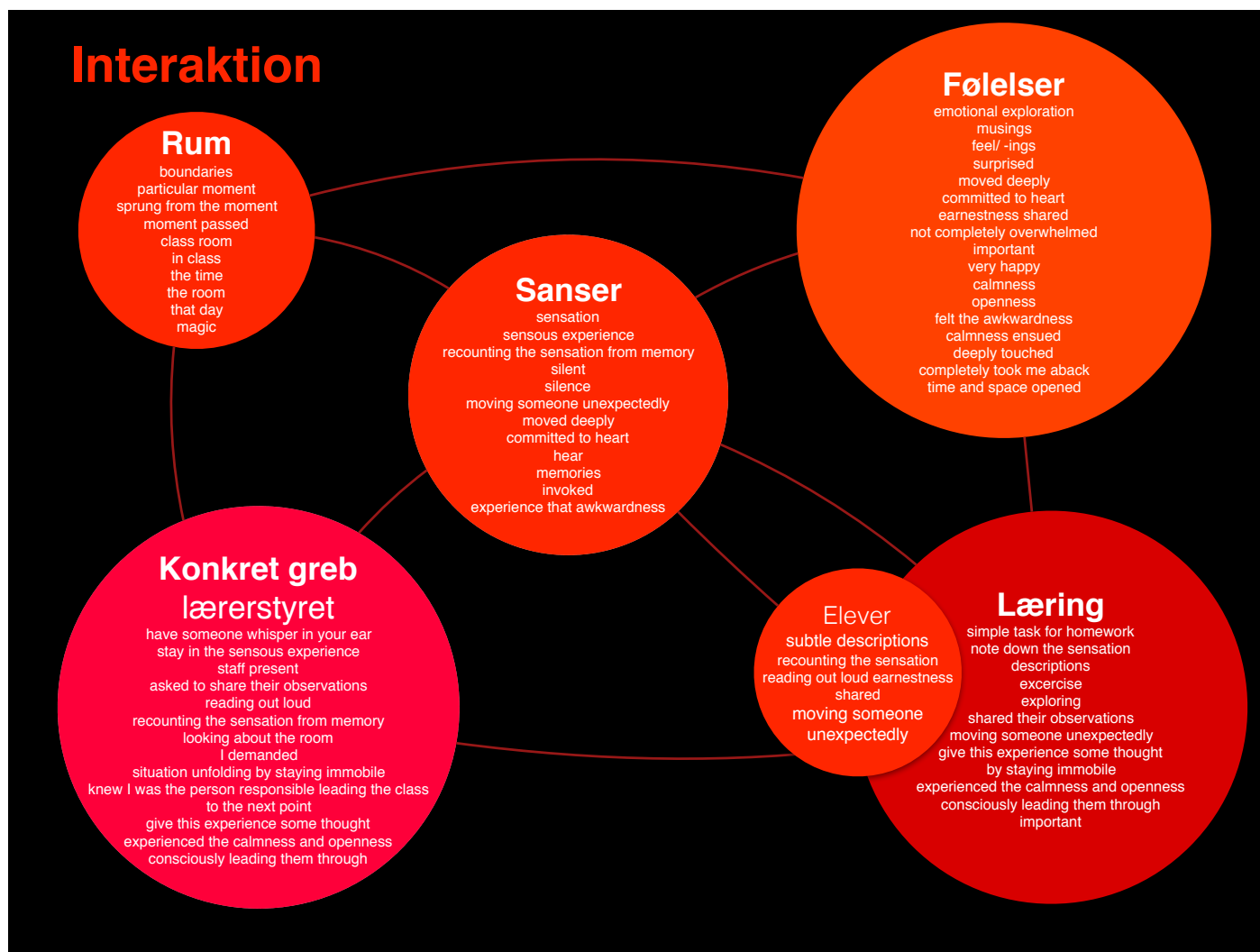
The moment passed. I was well aware of that and knew that I was the person responsible for leading the class to the next point in my plan for that day. But just before I did that, it appeared to me that a few of the students began to feel awkward – this silence took a little longer than

the usual teacher break needed for him to gather his thoughts and move on – and it struck me that we could go on and experience that awkwardness, as well. Not for nearly the same amount of time – and too much awkwardness would lead to the magic of this class being broken – but just long enough for me to make a point of it.

– I am certain that (almost everybody experienced the calmness and openness caused by the first emotional exploration – almost the same share felt the awkwardness, but whether they knew I was consciously leading them through both, is not entirely clear to me. But does it matter?

My question is: Do emotions belong in a sensuous teaching paradigm?

(blog, 11. Marts 2014)

Sanser

Læreren har valgt at afprøve en meget sanselig øvelse med sine elever. De skal få en til at hviske en tekst ind i deres øre, og notere sig sensationen - det sanselige i øvelsen, ikke følelserne. De skal prøve at blive i den sanselige oplevelse. Og dele deres observationer med klassen næste dag.

Læreren bliver overrasket over at øvelsen vækker så mange sanser og følelser i hende selv, og hun fornemmer at eleverne også reagerer på øvelsen. De har gjort sig umage og været så ærlige at læreren blev meget rørt. Hun formår at styre situationen uden at være fuldstændig kontrollerende, og prøver at få dem til også at mærke at hun er blevet bevæget, ved en spontan stilhed, denne stilhed forlænger hun bevidst, da hun mærker at nogle elever begynder at synes det er mærkeligt. Kerneelementet 'Autentiske relationer - mellem underviser og studerende' i transformativ læring, definerer hvad læreren er blevet opmærksom på:

- *En stærk opmærksomhed på, hvordan man selv fungerer som underviser i sammenhængen*
- *En stærk opmærksomhed på deltagernes behov og interesser, og hvordan disse kan være forskellige fra undervisernes interesser*
- *At der lægges vægt på gensidig oprigtighed og åbenhed*
- *Opmærksomhed på kontekstens indvirkning på undervisningen*
- *Engagement i kritisk refleksion og selv refleksion (Illeris s.23)*

Følelser

Læreren spørger til sidst i teksten om følelser passer ind i et 'sensuous teaching paradigm'?

Ud fra Illeris Transformativ læring, som ikke er et sensuous læringsperspektiv, men som har fokus på de samme aspekter, er det gennem følelserne at vi kan reflektere over det skete.

"der er en indbyrdes sammenhæng mellem kognitive og følelsesmæssige processer, og det er ikke mindst følelser, der kan få deltagerne til at betvivle deres centrale antagelser og overbevisninger. Transformativ læring er derfor også relateret til en følelsesmæssig, intuitiv, overvejende, kropslig og erkendelsesmæssig selvforståelse. Der er typisk tale om en modstand, som skal overvindes, og det kan i denne forbindelse være hensigtsmæssigt at lægge vægt på at udvikle et fællesskab, introducere nogle ritualer, der skaber samhørighed, samt benytte sig af, at deltagerne udvikler og fortæller historier, gennemfører fællesundersøgelser og udtrykker sig kropsligt. (Illeris s.24)

Eleverne har udført opgaven seriøst og oprigtigt, de har valgt at være aktive og deltagende i den udfordring læreren har stillet dem. Der foregår en respons mellem lærer og elever i stilheden, læreren fornemmer at nogle elever føler at det er akavet med den lange pause, så hun forlænger pausen, for at presse deres grænse lidt, så de alle kan fornemme følelsen af akavethed.

Rum

I denne sanselige øvelse formår læreren, måske sammen med de to performere der deltager, at skabe et trygt rum hvor eleverne er meget oprigtige i deres subtile genfortællinger af den sansede

oplevelse. Lotte Darsø argumenterer for at et læringsrum bliver skabt gennem et aktivt samarbejde imellem underviseren og deltagerne, i en interaktion.

“Derved bliver deltagerne for det første opmærksomme på betydningen af dette frirum for læring og innovation gennem deres egne erfaringer, og for det andet kan de derigennem lære at skabe et sådant rum i deres fremtidige samarbejde med andre.” (Darsø s.99)

Konkrete greb og læring

Læreren har givet sine elever en lektie der er direkte baseret på den empiriske læringsmåde, som Austring og Sørensen beskriver det er:

”Viden opnået på baggrund af sansemæssig erfaring. Ved at se, smage, høre, føle og aktivt udforske vores omgivelser får vi en oplevelse af både de enkelte fænomener og den sammenhæng, som de indgår i. Den viden vi herigennem udvikler er kropsligt forankret og består af sanselige, følelsesmæssige og reflektive erfaringer, der oftest lagres som tavs viden.” (Austring og Sørensen s.84)

Efterfølgende søger læreren at fastholde eleverne i den empiriske læringsmåde ved at de skal notere sig sanserne, og ikke følelserne, men ved at eleverne skal dele deres oplevelse med klassen, kommer de over i den æstetiske læringsmåde som *”kan karakteriseres som en fortolkningsproces, hvor vi anvender æstetisk-symbolisk form til at bearbejde og kommunikere om vores primære oplevelser af verden.”* (ibid. s.85).

Opsamling

Ved en meget simpel lektie til sine elever, har læreren skabt en autentisk relation til sine elever, hun har givet sine elever udfordring og modstand, samtidig som hun er opmærksom på deres grænser, og har formået at skabe et trygt frirum baseret på interaktion med dem.

”Steve Dixon defines interactivity using four stages: navigation, participation, conversation and collaboration. The fourth stage implies that we go further than interaction based on the pre-established limits of the work; the user distorts the piece of art and constructs ‘new art’ from the work, making each encounter between a participant and the work unique.” (Bouko s.)

Her skal kunstværket ses som øvelsen eleverne lavede, der er et værk der er funderet i sit møde med deltagerne, de er en del af værket, og værket og deltagerne kan ikke undgå at gensidigt påvirke hinanden.

Delkonklusion

Alle tre tekster er meget poetiske og sanselige og reflekterer meget fint over det univers SA har bygget op, og repræsenterer samtidig kernen i det jeg gerne vil tage med til andre undervisningspraksisser:

Evnen til indlevelse, hensynstagen, kontemplation og refleksioner over hvem man er og hvad og hvorfor man gør ting. En vilje til at prøve nyt og lade sine grænser flytte.

Fornemmelsen fra teksterne er en form for åbenhed, ro og accept, det at tage sig tid, og at hvile i sig selv og den usikkerhed eller tryghed man mærker indeni.

I princippet om refleksion fra den transformative læring indgår elementer der er betegnende for de tre indlæg. I teksterne reflekterer skribenterne over deres erfaringer, over dem selv, over andre, over samfundet og over hvad der indgår (eller skal indgå) i læringen. (Illeris)

Teksterne er præget af en åbenhed overfor hinanden og for SA. Det at eleverne kunne identificere sig med sine lærere og se at de var lige så usikre som dem, gav dem en følelse af sammenhold og tryghed i det fremmede univers.

Som en elev skriver det: "I saw my teachers blossom – in areas never travelled or yet discovered by them, in their huge land of teaching. My respect for them and their job grew. I've always had respect for teaching, but to see them totally "unarmed", not knowing whether what they were doing worked or not, made a huge impression on me. I was proud, and I felt so comfortable being around them." (blog, 20. marts, 2014)

Overordnet set er det deltagernes engagement og vilje til at lade sig føre ind i universet der er afgørende for påvirkningsgraden og hvor meget de ender med at lære. Så det vigtigste punkt er at kunne forberede deltagerne på det kommende, og holde dem i hånden, men samtidig ikke styre dem for meget, så de føler sig trygge og har mod til at være med i det nye der sker.

Diskussion

SA består af mange ting udover læring og sanser, og man kan kommentere på valget af artefakter de indretter med, om det er en retro romantisk dunkel boudoir stil der er den dominerende i fællesarealerne, og stemningerne der bliver skabt af de konstante soundscapes og det farvede lys

i alle rum. Flere elever har kommenteret på netop lydene og lyset i universet, og nogle synes at dele af det var forstyrrende.

“after I got used to the whole atmosphere and everything, I found it quite relaxing. I never really got used to the whole “different colour lighting in every room”- thing though.”(blog,19.marts 2014)

Samtidig fremhæver flere elever at de fandt ro og evnen til at koncentrere og fordybe sig på SA, ved ikke at have computere og telefoner i nærheden, og alle sanseindtrykkene der gjorde at det blev lettere at fokusere på det vigtige.

“I have really enjoyed not being able to use the computer and the phone while learning. Stressfree, I have been able to relax and feel myself and the people around me.” (Transkriberet video, 16. Marts 2016)

Rektoren på the Takeover af Nova Academy, fremhævede til åbent hus at mange elever talte om den ro de havde fundet, bl.a. ved at de ikke altid blev afbrudt hele tiden og skulle forholde sig til så mange ting på en gang.

Det at tale engelsk har også haft betydning –både elever og lærere nævner at de kom ned i et roligere tempo, da de måtte tænke sig mere om før de sagde noget, og måske også sagde mindre end de plejede. En lærer udtrykker også en tvivl:

“English is not my favorite language, but I know that it is a necessary tool for communication. If the parallell universe we now will be a part of in fact was our real everyday universe I am not sure that English would be the dominant language...”(blog,12.marts 2016)

En elev påpeger i sin positive tilkende givelse i en video confession:

“I really think I found myself, part of myself. I think it is great. But, I thought about a thing.. Some like the sisters so much that they just can't release them, they stopped going to lessons just to be with the sisters... There are people so devoted that they go blind.”

(Transskriberet video, 9. marts 2016)

Faren ved at lave et grænseoverskridende eksperiment som dette er at nogle elever finder det så fascinerende at de lader sig opsluge af det og glemmer alt andet, de vælger skolen fra, og som deres medelev skriver det er de blevet blinde. Dette er nok en bivirkning ved alt der er fascinerende

og medrivende at der vil være nogle der mister overblikket, og derfor er det godt at der er en tidsramme på, så det ikke er muligt at blive fastholdt i det fiktive univers.

En lærer fremhæver det gode i at have et helt hold ekstra lærere i performerne:

“Could it be, that a large part of the attraction for the students is the fact that, there are finally enough “grown-ups” to go around, who will take the time to talk to them... Another attraction is the fact, that the characters are so fearless and uncompromising in terms of their poetic selves, that it becomes safe for us – teachers and students – to challenge our own boundaries and norms just a little. Their behavior and creation of the universe gives me permission to unfold my daftest ideas.” (blog, 28.feb. 2104)

Det at have et sæt ekstra lærere ‘new staff’, med en anden indgangsvinkel til undervisningen er uundgåeligt en force for en skole, og til stor inspiration for ‘the old staff’ og eleverne.

Der er ingen tvivl om at blogindlæggene er fyldt med modsætningsforhold, og der er ikke noget ensidigt billede på projektet. Alle har fået deres egen oplevelse og tager deres erfaringer med sig. I et stor-skala eksperiment som dette hvor der er så mange involverede vil der altid være mange meninger, og det er også udgangspunktet – ikke at diktere noget, men at skabe en debat omkring det eksisterende, både det fiktive og det reelle, og ud fra bloggen må man sige at det er lykkedes.

Konklusion

Ud af bloggen på SA hjemmeside kan man læse at deres Takeover har en stor effekt på de deltagere som er villige til at gå ind på deres præmisser. Det har også en effekt på de mindre villige deltagere, omend ikke lige så stor. Hvilken langsigtet påvirkning akademiet har er sværere at kortlægge, men der er ingen tvivl om at der kommer mange sanser i spil, der vækker følelser og refleksion hos de deltagende.

Det er godt for lærere at forny sig selv og genopdage deres undervisningspotentiale, og når læreren får lige så meget ud af undervisningen som sine elever opretholder det et engagement og en begejstring hos læreren som burde virke afsmittende på de studerende.

Ud fra de analyserede tekster er jeg kommet frem til at evnen til at skabe vilje og lyst til at lære, hos sine elever er det stærkeste værktøj man kan tage med ud i andre undervisningspraksisser, det er gennem viljen og modet til at gå ind i noget nyt med åbne øjne at skribenterne har lært mest. Det er

ved at skabe en tryk undervisningssituation, på lige vilkår lærer og elev imellem, at deltagerne tør at kaste sig ud i noget nyt. Og ved at have åbne rammer for undervisningen, så der foregår en interaktion, at underviseren eller facilitatoren formår at vække lyst og glæde hos sine studerende, og dermed vækker deres vilje til at ville lære.

Samtidig er også ro, stilhed og pause et gennemgående element, og at skabe tid til refleksion og eftertænkning over det oplevede er noget af essensen i det analyserede projekt.

Alle disse emner er substantielle dele af æstetisk læring, og vigtige når man vil fremme kreativitet, og ikke mindst innovation og entreprenørskab.

Perspektivering

Om det er muligt at gå ind og påvirke sanserne i samme grad i et setup der ikke er immassivt og så stort som dette er uvist, men mange af principperne vil være anvendelige i andre undervisningspraksisser. Med dette citat af Lotte Darsø vil jeg gerne perspektivere min opgave mod mine kommende opgaver hvor målet er at udvikle et æstetisk og innovations didaktisk forløb. *»I dag skal børn lære om innovation i skolen. Eleverne skal selvfølgelig høre om det og lære om, hvordan man gør, men det er afgørende at prøve det selv. Innovationskompetencen kan stimuleres gennem det æstetiske og sanselige,«* (Kamp, 2015)

Bilag

1. Interview Gry Worre Hallberg 3.maj 2016
2. Blogindlæg elever
3. Blogindlæg lærere

Litteraturliste

Hele blogindlæg:

- My Essay on Sisters Academy, March 19, 2014 by Student, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark
- Black bird faces alienation, February 13, 2014 by Teacher, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark
- Exploring emotional moments Posted on March 11, 2014 by Teacher, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark

Uddrag fra blogindlæg:

- My opinion about SA. Posted on March 19, 2014 by Student, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark
- Just words. Posted on March 21, 2014 by Student, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark
- ...I will gaze at the seeds I planted Posted on March 20, 2014 by Student, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark
- My experience with SA. Posted on March 21, 2014 by Student, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark
- My opinion about SA. Posted on March 19, 2014 by Student, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark
- THE SPIDER. Posted on February 12, 2016 by Teacher, SA #3, The Takover at Nova Academy, Simrishamn, Sweden
- A swarm of thoughts. Posted on February 26, 2014 by Teacher, SA #01 at HF & VUC FYN, FLOW, Odense, Denmark

Links til hjemmesider:

- <http://sistersacademy.dk>
- Link til meditationer - Finding inner poetic self <http://sistersacademy.dk/cast/the-sisters/>
- Fælles mål <http://www.emu.dk/modul/innovation-og-entreprenørskab-vejledning-0>

Primær litteratur

- Illeris, Knud (2015) Transformativ læring og identitet, Samfundslitteratur
- Bennyé D. Austring og Merete Sørensen, (2006) Æstetik og læring - grundbog om æstetiske læreprocesser Hans Reitzels forlag
- Darsø, Lotte (2011) Innovationspædagogik. Kunsten at fremelske innovationskompetencer Samfundslitteratur. kap.5 og 6
- Hohn, Hansjörg og Pedersen, Kristian (1996) Perspektiver på æstetiske læreprocesser – Dansklærerforeningen.
- Sjørlev, Inger (2013) Ting- I nære og fjerne verdener. Aarhus Universitetsforlag. kap6
- Catherine Bouko (maj 2014) Interactivity and immersion in a media-based performance, Université Libre de Bruxelles, Belgium, Participations Journal of Audience & Reception studies, vol. 11 issue1

Sekundær litteratur

- Davis, Madeleine og Wallbridge, David (1991) *Boundary And Space: An Introduction To The Work of D.W. Winnicott*. Routledge. Kap 2 Self and ego. Egen oversættelse.
- Boolsen, Merete Watt (2006) *Kvalitative analyser, at finde årsager og sammenhænge*. Hans Reitzels forlag.

Artikler:

- Hallberg, Gry Worre (April 2016) Keynote: Sisters Academy. Intervenerende performancepraksis og sanselig uddannelse in BUKS nr. 61,
- Hallberg, Gry Worre, Lawaetz, Anna og Krøgholt, Ida (2013) Sisters Academy, Et uddannelsessystem neddyppet i sanselighed. *Peripiti. Journal of dramaturgical studies*. 20-2011. Theme: Music theatre, 2013
- Kamp, Mikkel (marts 2015) Sanselig undervisning. *Asterisk* nr.22